

Jeugdauteur Dirk Bracke over
60 jaar leven en 20 jaar schrijven

“Ik blijf
schrijven tot
ik niet meer
gelezen word”

Een jeugdschrijver die 60 wordt: het lijkt een contradictio in terminis. Ook voor Dirk Bracke, zowat Vlaanderens populairste jeugdauteur, is het wennen. *Omtrent* blik met hem terug op zijn grote successen en kleine frustraties. Op 20 jaar schrijverscarrière en wat dat doet met een mens. “Ik had nooit gedacht dat het zo’n vlucht zou nemen.”

Tekst: Filip Salmon | Beeld: Jimmy Kets

Bescheiden. Eenvoudig. Gewoon. Niets aan het huis van Dirk Bracke in Stekene, dicht bij de Nederlandse grens, verraad dat hier een jeugdauteur woont die bijna 400.000 boeken heeft verkocht. Een schrijver die nog steeds waanzinnig populair is bij jongeren, veel gevraagd wordt als spreker en ondertussen al zo'n 25 boeken schreef. Het manuscript van zijn nieuwste boek – een forse bundel handgeschreven en genummerde pagina's – ligt losjes op de livingtafel. Op de achtergrond draait Studio Brussel muziek van de Compact Disk Dummies, twee jonge kerels die vorig jaar Humo's Rock Rally wonnen. Dat kan geen toeval zijn. "Studio Brussel staat altijd aan als ik schrijf. En ik schrijf ook altijd hier, aan de livingtafel. Misschien is het een soort bijgeloof dat ik alleen op die plaats ... Nu ja, het is eerder een gewoonte. Hoewel het op den duur ook in je hoofd gaat zitten: ik heb die vaste plek nodig."

En je schrijft nog altijd met de pen.

"Ja, ik moet letterlijk kunnen schrappen of aantekeningen maken. Ik heb een lijst met notities van mijn gesprekken en telkens als ik daar iets van in mijn boek gebruik, vink ik af of haal ik door."

Aan welk boek ben je nu bezig?

"Mijn volgende verhaal draait rond transgenders, mannen die zich vrouw voelen en omgekeerd. Mensen die vinden dat ze in een verkeerd lichaam geboren zijn. Toen ik voor het eerst van dat onderwerp hoorde – via een tiener die me mailde en vond dat ik daarover een boek moest schrijven – dacht ik: dat lijkt me te extreem. Ik heb een vriendelijke mail teruggestuurd om te zeggen dat ik het niet zag zitten. Ook al omdat ik dacht: tja, zo erg kan dat toch niet zijn, leer er gewoon mee leven. Maar gaandeweg zag ik het thema meer en

meer opduiken in kranten en tijdschriften en ook mijn contacten in gemeenschapsinstelling De Zande in Beernem vertelden dat het toch niet zo uitzonderlijk was. Dat die jongeren ook een lijdensweg van jaren ondergaan om uiteindelijk van geslacht te veranderen. En dat ze zich als kleuter al in een verkeerd lichaam voelen. Dat heeft mij verbaasd."

En als het je verbaast, zit er een verhaal in.

"Zo kies ik mijn onderwerpen. Ik ben vele jaren ouder dan die jongeren. In principe weet ik meer dan hen. Als er dan dingen opduiken waarvan ik nog niets af wist, denk ik dat mijn publiek daar ook weinig van weet. Vaak zijn het sociale onderwerpen waarbij ik mijn ogen opentrek."

Vertellen jongeren dan zo graag hun verhaal aan jou?

"In zo'n instelling als De Zande praat ik alleen maar met jongeren die met mij willen praten. Maar dat gaat vlotter dan je denkt. Ze vinden het fijn dat er iemand is die aandacht voor hen heeft. Bovendien blijven ze ook altijd anoniem, zelfs als ze me expliciet vragen om hun naam te gebruiken. Dat doe ik nooit, want misschien hebben ze over vijf jaar wel spijt van die beslissing."

Gevoelens blijven altijd dezelfde. Verliefd zijn, droef zijn, blij zijn: dat is niet anders dan 50 jaar geleden

En dan volgt de stap naar de personages: hoe leef je je in in de pubers van vandaag?

"Je hoort de manier waarop ze denken en

je observeert wat ze doen. Je probeert dan verder te denken zoals zij."

Maar hoe verplaats je je in de gedachten van iemand die 45 jaar jonger is?

"Weet je: gevoelens blijven altijd dezelfde. Verliefd zijn, droef zijn, blij zijn: dat is niet anders dan 50 jaar geleden. Maar het uit zich natuurlijk wel anders. Jongeren zijn vrijer, ze hebben meer mogelijkheden, hun communicatie is compleet veranderd – denk maar aan smartphones en Facebook – maar de kern blijft dezelfde: iedere jongere krijgt nog altijd kriebels in de buik als hij verliefd wordt."

Je staat bekend als een auteur die onverbloemd schrijft. Seksualiteit en geweld: ze komen onversneden aan bod. Is dat nodig?

"Als je begint te verbloemen, klopt het niet meer met de werkelijkheid. Men denkt soms

dat ik choqueer om te choqueren. Ik zie dat niet zo: dingen die choquerend zijn, mogen ook choquerend zijn om te lezen. Een oorlogsfilm zonder een druppel bloed klopt ook niet. Voor mijn boek *Black*, over jeugdbendes in Brussel, ging ik mee op politiepatrouille. Er werd gespuwd op onze auto en toen we uitstapten, gooiden kereltjes van tien bommetjes naar ons. Als zoiets gebeurt, beschrijf ik dat gewoon. En als het jongeren van Marokkaanse afkomst zijn, zeg ik dat ook. Trouwens: jongeren kunnen meer aan dan we soms denken en ze waarderen de openheid.”

Zij misschien wel, recensenten soms iets minder. Toen je bekendste boek uitkwam, *Het uur nul* (1996), werd je net niet verketterd.

“Ja, *Het uur nul* is iets speciaals geweest, ik ben er zelf ook van geschrokken. Ik heb het vroeger wel eens mijn punkboek genoemd. Het was ook baanbrekend omdat het over

hiv en aids ging en ik tamelijk open over seksuele contacten schreef – dat was tot dan toe nog niet echt gebeurd in de jeugdliteratuur. Het was ook het eerste jeugdboek dat een triest einde had, waar het daarvóór een ijzeren wet was dat een jeugdverhaal positief moest eindigen. Maar ja, het boek ging wel over aids, daar kon ik toch niet zomaar een positief einde aan breien? Je moet weten dat je er toen nog vrij snel aan kon sterven.”

Rita Ghesquière, toenmalig hoogleraar literatuurwetenschap aan de KU Leuven, omschreef het als vulgair en banaal.

“Later is ze wel wat bijgedraaid. Men verweet haar ook dat ze jeugdliteratuur vanuit een conservatieve hoek bekeek en niet mee was met wat jongeren toen bezighield. Maar zij was niet alleen. Plots was ik niet meer welkom in bepaalde scholen en bibliotheken, lezingen werden afgezegd en iemand

---

Wie is Dirk Bracke?

Dirk Bracke (die 60 wordt op 4 juni) moet zowat Vlaanderen bekendste en populairste jeugdauteur zijn. In de 20 jaar dat hij jeugdboeken schrijft, verkocht hij bijna 400.000 exemplaren. Bracke begon zijn carrière in 1987 met zijn deelname aan de John Flanderswedstrijd, een kortverhalenwedstrijd van uitgeverij Averbode, in het kader van hun bekende Vlaamse Filmpjes. Hij schreef een verhaal over neanderthalers, won niet, maar haalde wel de eindselectie en werd gevraagd om Vlaamse Filmpjes te schrijven. In 1993 debuteerde hij met *Steen* (later herwerkt als *Vuurmeisje*), maar gaandeweg raakte Bracke meer en meer geïntrigeerd door actuele, maatschappelijke thema's en controversiële of problematische onderwerpen zoals kinderprostitutie, aids, drugs, afpersing, brutaliteit, oorlog. In 1996 brak hij definitief door met het veelbesproken boek *Het uur nul* – over hiv en aids. Daarna volgden nog heel wat andere boeken, waarvan er verschillende bekroond werden en ook al eentje verfilmd werd (*Het Engelenhuis* – *Bo*). Zijn werk is vertaald in het Deens, Spaans en Duits. De auteur staat bekend om zijn directe, onverbloemde stijl en zijn grondige research. Dirk Bracke woont in Stekene, is getrouwd, heeft twee zonen en heeft een passie voor rockmuziek.

Er zijn twee soorten boeken: boeken die gelezen worden en boeken die geschreven zijn om prijzen te winnen. De mijne horen bij de eerste categorie

van het Vlaams Blok in Stekene eiste op de gemeenteraad dat het boek uit de bieb zou verdwijnen. Alexandra Colen heeft me ook stevig aangepakt in *'t Pallieterke*. Dat was niet zo'n leuke tijd. Maar later heb ik wel van een meisje een erg mooie reactie gekregen op de recensie van Ghesquière. Ze had erin gelezen dat ze het boek saai en voorspelbaar vond. 'Maar waarom heb ik het dan in één ruk uitgelezen en moest ik op het einde huilen?' vertelde ze. Dat maakte het voor mij allemaal goed."

Het is uiteindelijk je populairste boek geworden. Vind je het ook je beste?

"Nee, voor mij is dat nog steeds *Straks doet het geen pijn meer*. Dat gaat over incest en ik ben nog altijd blij dat ik dat onderwerp zo delicaat heb aangepakt. Ik weet nog dat, toen ik het hoofdpersonage het manuscript liet lezen, ze me zei dat ik meer uit haar gehaald had dan ze me had verteld. Dat ik haar gevoelens precies zo had weergegeven als zij ze had gevoeld. Dat vond ik wel een erg bijzonder compliment."

Je bent intussen 20 jaar bezig als schrijver. Heb je inmiddels een recept gevonden om een succesvol jeugdboek te schrijven?

"Het is een soort metier geworden, dat wel, maar het is dikwijls nog moeilijk omdat ik niet in herhaling wil vallen. Voor mijn nieuwe boek over transgenders heb ik op dit moment bijvoorbeeld nog geen einde, omdat ik een slot zoek dat niet op dat van een ander boek lijkt. Het is ook niet makkelijk om van dit onderwerp een spannend boek te maken. Daarom breng ik er ook een personage in dat

afkickt van de drugs, om er meer avontuur en gevaar in te brengen."

Is dat dan nodig om het boek telaten scoren bij jongeren, die spanning?

"Ja, jongeren houden daarvan. Daarnaast is het voor hen ook een soort binnenkijken in een andere wereld, bijna voyeurisme. Dat draagt ook bij tot het succes. Een kijk achter de schermen van leeftijdsgenoten die soms een heel ander leven hebben dan zichzelf. Jongeren vertellen me ook dat de personages herkenbaar zijn en dat ik niet betuttelend ben – dat waarderen ze wel."

Maar inmiddels word je wel 60 en schrijf je nog steeds voor jongeren. Is dat niet ...

"... een beetje een contradictie? Ja, ik weet het. Nu, ik heb ook al gezegd dat ik op mijn 80ste niet meer over discotheken wil schrijven. Maar daarnaast heb ik altijd beweerd dat ik wil blijven schrijven tot ik niet meer gelezen word. Dat zeg ik nu al 10 jaar (*lacht*). Ik blijf gelukkig populair, al merk ik wel dat ik meer concurrentie krijg van buitenlandse schrijvers. Allicht onder invloed van films als *Twilight* en *The Hunger Games*. Dat zijn hypes, die ik tot nu toe gelukkig allemaal overleefd heb."

Kijk je met tevredenheid terug op je carrière?

"Absoluut. Toen ik begon had ik nooit gedacht dat het zo'n vlucht zou nemen. Ik weet nog dat ik dolgelukkig was met mijn eerste boek – en toen kwam mijn eerste herdruk. Dat kon ik bijna niet geloven. Mijn werk werd vertaald, *Het Engelenhuis* werd onlangs verfilmd als *Bo* en ook van *Black*

3 × Bracke in 1 boek

Speciaal voor de fans van Dirk Bracke zijn drie van zijn topverhalen in één boek gebundeld: *Een lege brug*, *Het uur nul* en *Blauw is bitter*. Drie meeslepende, intrigerende romans over en voor jongeren. De Dirk Bracke Omnibus kost 19,95 euro en kan besteld worden met de bon in het midden van deze *Omtrent*.

zal een film gemaakt worden. Geweldig allemaal. Die verfilming vind ik trouwens de grootste erkenning, veel meer dan een boekenprijs."

Echt?

"Zeker. Als je aan de meeste mensen vraagt wie vorig jaar de Gouden Uil gewonnen heeft, weten ze dat al lang niet meer. Maar zo'n film: dat blijft bij, hoor. En het streeft natuurlijk de ijdelheid, als je die affiches met je naam erop ziet."

Nochtans heb je toch ook wel wat boekenprijzen gewonnen.

"Ik heb drie keer de Kinder- en Jeugdjury gewonnen en ben een keer tweede geworden. Daarna ben ik nooit meer genomineerd. Hoewel later nog *Het Engelenhuis* is verschenen, en *Black* en *Back ...* In het begin vond ik dat erg, nu weet ik dat het zo is, dat ik niet meer genomineerd zal worden. Net zoals ik nooit een Boekenleeuw zal winnen."

Iemand heeft me ooit gezegd dat ouder worden altijd maar afscheid nemen is. Dat is wel zo

Waarom niet?

“Omdat we dan over een andere categorie boeken spreken, omdat ik te weinig literair schrijf. Er zijn twee soorten boeken: boeken die gelezen worden en boeken die geschreven zijn om prijzen te winnen. De mijne horen bij de eerste categorie en zullen nooit bij de tweede terechtkomen.”

Zeg je nu dat boeken die prijzen winnen veel moeilijker gelezen worden?

“Dat denk ik wel, ja. Als je in bibliotheken navraag doet, zul je dat vaststellen. Maar de mensen die boekenprijzen geven, bekijken dat natuurlijk anders. Zij stellen leeslijsten op, maken de selectie en kinderen mogen daaruit kiezen – niet uit wat ze zelf voorstellen. Ach, nu lijkt het alsof ik daar rancuneus over ben, maar dat is niet zo. Het gevoel is met de jaren gesleten. Ik zit gewoon in een andere categorie en daar heb ik mee leren leven. Pas op, niet dat ik de Boekenleeuw

niet zou willen winnen, maar ik reken er niet meer op. Ik zou zelfs verbaasd zijn als het zou gebeuren.”

Wie ouder wordt, relativeert. Wat doet die 60ste verjaardag met je? Is het anders dan 50 worden?

“Eigenlijk wel. Je hebt toch het idee dat je in een andere klasse terechtkomt. Je begint ook aan je pensioen te denken – dat had ik vroeger niet. Toen ik 40 werd, voelde dat niet anders dan 39 zijn. Maar nu kom je plots terecht in een groep die men graag als bejaarden omschrijft. En dan denk ik: zo oud ben ik nog niet, zo voelt het niet aan. Anderzijds is dat ook een vlucht, omdat je niet bij de senioren wil horen.”

Vecht je dan tegen het ouder worden, of probeer je er toch vrede mee te nemen?

“Je moet wel. Wat ik wel heel jammer vind,

is dat ik niet meer kan sporten zoals vroeger. Ik speelde volleybal en liefhebbersvoetbal ... En je kunt nu nog wel met oudere mensen volleyballen, maar eigenlijk ben je toch een soort karikatuur van jezelf aan het worden. Je kunt niet meer wat je vroeger kon, je bent niet meer zo snel, het doet al gauw ergens pijn. Dat knaagt. En wat je ook beseft: mijn ouders zijn dood, je bent nu de volgende generatie, je hebt niemand meer boven je, alleen kinderen en kleinkinderen onder je. Iemand heeft me ooit gezegd dat ouder worden altijd maar afscheid nemen is: dit lukt niet meer, dat kan niet meer ... Dat is wel zo.”

Anderzijds staat er toch een feestje gepland, voor je 60ste verjaardag.

“Tuurlijk wel, al wordt het een ontbijt voor vrienden en familie, zodat iedereen in de namiddag rustig naar huis kan. Geen fuif meer die tot 's morgens vroeg duurt. Ook dat is ouder worden, zeker? (*lacht*)”

